

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravišтво, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani 28. julija.

Poročali smo že zadnjič, da je bil tukajšen slovenski list, ki trikrat na teden izhaja, zaporedom dvakrat konfisciran, takó da njega naročniki kar cel teden niso nič v roko dobili. Urok konfiskaciji sta bila polemična dva članka o Medvodski aferi in kar je okolo nje.

Tudi „Slovenski Narod“ je bil pred nekaj dnevi spet konfisciran, in sicer samo zavoljo dopisa iz Ptuja, ki je povedal nekaj o c. kr. šolskem nadzorniku, ljudskem učitelji Rannerji, kar bi bil pisalec pred porotniki lahko kot istino izkazal in zagovarjal.

„Laibacher Tagblatt“ pak, organ kranjskih nemškutarjev, ki izhaja pod nadzorstvom istega c. kr. državnega pravdníštva kot mi, prinesel je bil pred nekaj dnevi po dunajskeji „Allg. Ztg.“ posnet člančič, v katerem se nekako norca dela iz potovanja našega c. kr. deželnega namestnika po Dolenjskem, češ, da je bila to le nekaka prazna nacional-klerikalna demonstracija. „Laib. Tagblatt“ zavoljo tega zabavljanja na prvega uradnika nij bil konfisciran in vendar bi človek skoro mislil, da je en c. kr. dež. predsednik, ki v deželi cesarja zastopa, še vendar majheno bolj važna uradna osoba nego kak šolmošterski nadzorníček.

Predsinočnjem 27. julija pa „Laib. Tagblatt“ prinaša na isti dan, ko je bil „Slov.“ konfisciran drug uvodni članek, ki se strastno obrača zoper obstoječo vlado. „Tagbl.“ pravi v članku: „Ein neues Experiment des Grafen Taaffe“ od besede do besede tako-le:

„Allein da fällt es uns ein, dass es die gegenwärtige Regierung gewesen, die am Schlusse der letzten Reichsrathssaison zu einem wirklich parlamentarisch unwürdigen Mittel gegriffen, um

sogar die Begründung des Wurmbrand'schen Antrages zu hintertreiben. Diese Regierung, die die famosen böhmischen Sprachenzwangsartikel ins Leben gerufen, die die Zustände in Krain auf eine Stufe gebracht, wie sie bisher trister noch nie bestanden, wird wohl schwerlich die Sprachenzustände im polyglotten Oesterreich derartig systemisiren.“

Torej vladi se očita, da nevredna sredstva rabi, tedaj goljufá; vladne naredbe se imenujejo „famozne“ in nesramno laže se, da je zdanja vlada na Kranjskem tako žalostne razmere naredila, kakor še niso bile! To je vendar nesramno.

Ali „Laib. Tagbl.“ tudi zavoljo tega nij bil konfisciran.

Mi nikakor ne govorimo s tem za konfisciranje „Tagblatta“, ker mi smo za tiskovno svobodo, katero privoščimo tako svojim protivnikom kakor sebi. Pa samo tako kakor sebi. Mi se namreč — Bog nam grehe odpusti — nikakor ne moremo k tako idealno krščanskemu mišljenju povzdigniti, da bi svojemu političnemu in narodnemu sovražniku večjo svobodo privoščili nego jo sami imamo.

Vendar o tem dalje meditirati se nam nevarno zdi, — nazadnje nas konfiscirajo, ko o konfiskacijah govorimo. Vraga se ne sme na steno malati, pravijo.

Mariborski škof pospeševatelj germanizacije.

Od Dravinje 24. julija. [Izv. dop.]

Naše šolstvo je sedaj centralizirano v Gradci, v deželnem šolskem svetu, kder nemamo Slovenci nobenega zagovornika. Kakor sedanje razmere kažejo, smeli bi upati, da se vsaj jeden izmej šolskih deželnih svetovalcev

časi potegne za narodne pravice in svetinje naše, namreč oni, katerega tja odpošilja labodska vladikovina. Da pa še niti večinoma narodno duhovenstvo ne more narodnega moža dobiti kot zastopnika v deželni šolski svet, tega je kriv nje sedanjí škof Stepischnegg. On kaj takšnega ne trpi in zabrani, kder in dokler more. To se popolnem zлага z vsem njegovim nemškim mišljenjem in htetjem, z vsem njegovim dosedanjim dejanjem in nehanjem. Rodila ga je slovenska mati, a on je renegat, njegovo srce bije le za nemštvo. Vsi njegovi literarični proizvodi pisani so nemški in za nemštvo. Veliko-Nemec Schmerling se v St. nij ukanil in Stremayr je pred odhodom svojim ustregel čutu hvaležnosti, nasvetovavši ga v odlikovanje s Franc-Jozefovim ordnom. Dá se misliti, kako sitno more biti narodnemu duhovenstvu klanjati se takšnemu „šefu“. Najizvrstnejši možje, daleč in po pravici sloveči kot velezaslužni za narod, državo in cerkev, prezirajo se naduto in porivajo na stran samo za to, ker se ne sramujejo svoje slovenske matere. Najvažnejša mesta zavzemajo ali „božji volki“ ali odlični nemškutarji. V dokaz bodi naveden le šolski deželni svetovalec M. Pack in celjski opat Wretschko. Prvi je vseskozi dobra duša, pravi „božji volek“, ki ne bode ničesar zlomil, ničesar naredil. Duhovenstvo spodnje-štajersko in Slovenci slobodno trdimo, da v šolskem deželnem svetu nijsmo zastopani. Drugi je pa itak znan kot nemškutar. Nij treba več o njem pisati. Le to omenim, da obadva dobro odgovarjata nakanam škof Stepischnegovim, zlasti opat Wretschko. Tega je tako vesel, da je baje nedavno izustil: „ich konnte denn nach Cilli doch keinen bessern Mann stellen“. Bogme, izvrstneje nij mogel karakterizovati škof Ste-

Listek.

Svetla stran in temna stran.

Očitalo se je nekje „Slovenskemu Narodu“, ka prepovršno opisuje narodne svečanosti in izlete narodnih društev. (Mi se na dotično očitaje nijsmo ni najmenj ozirali, ker je izviral od ljudij, ki niti naročniki našega lista nijso. Ur.) Dali je večina naročnikov zares zaljubljena v široko opisovanje različnih veselí, ne usojam se tvrditi, ampak to rečem, da je naš dnevnik v sedanjí obliki premajhen in da mu nij lahko mogoče bilo zraven obširnih deželno-zborskih obravnav donášati še obširnejših opisov veselí, katere so se vršile v poslednjem času.

Sprejem zagrebškega „Sokola“ je bil sicer obširneje opisan, ali po mnenji „nekaterih“ baje ne zadosti navdušeno. (? Ur.)

To mi daje povod, da osvetim doček

Hrvatov na Slovenskem od dveh stranij, od svetle in od temne.

Če sorodni bratje pridejo v pohode k sorodnim bratom, uže dolgo časa ločenim, je naravna stvar, če je sprejem srčen in ljubeznjiv. Tako se je tudi Ljubljana oblekla v praznično obleko, in sprejela je hrvatske brate dostojno, navdušeno.

Vsakemu pravemu Hrvatu se je srce treslo veselja in radosti, ko je opazil in videl, koliko simpatij ima njegov narod pri bratskem narodu slovenskem, marsikatera solzica se je otrnila iz očesa hrvatskega kakor tudi slovenskega v raznih fazah te redke svečanosti. Koga nij ganilo, ko je gledal, kako navdušeno je bil pozdravljen naš stari oča dr. Bleiweis, kako so ga vzdignili Hrvatje precej pri vstopu na roke, ter ga nosili na častni sedež mej staroste „Sokolov“! Vsi sokolski klobuki so se vzdignili v zrak, pera sokolska so štrlela očetu nasproti, „živio!“ se je oril gromovito — bilo

je to res navdušenje iz srca prihajajoče. — Kdo nij bil ginjen, ko je videl splošno priljubljeno gospo Valentovo in jo slišal govoriti, ko je s krepkimi in zbranimi besedami pozdravila hrvatske Sokole, ter jim pripela na zastavo darilo ljubljanskih Slovencev? — Kdo nij občudoval gorenjskih naših kmetov, ki so s toliko samosvestjo in s tolikim navdušenjem prišli iz svoje lastne inicijative pozdravljat hrvatske goste?

Vse to je bilo zares prelepo, tako, da se kaj takega niti opisati niti povedati ne da dostojno.

Kdor je bil priča te svečanosti, mora pritrditi, da naš narod slovenski živi, da se zaveda.

Sokol hrvatski je bil v Ljubljani sprejet tako, da ne more biti lepše. Kaj pa drugi hrvatski gosti brez rudečih srajc? — Saj jih menda nij bilo nič, kali? — Bilo jih je nekoliko, bilo, hočem imenovati samo tri, katere

pischnegg sebe in svojega Wretschkota! Po takšnih skušnjah je tedaj opravičena bojazen, katera se zadnje dni javlja pri narodnem duhovenstvu. Ta, zlasti mariborska, pravi, ka hoče škof Stepischneegg na mesto vsled avanziranja za stolnega dekana iz deželnega sveta izstopivšega M. Packa vanj potisniti svojega dvornega kaplana J. Schuscha-ta, napravivši ga za kanonika. To je popolnem verjetno. Vse priprave kažejo na to. Dvorni kaplan je v škof Stepischneeggovem smislu dobro „prepariran“, ob enem nadarjen z negativnimi lastnostmi sedanjega šolskega svetovalca in pozitivnimi celjskega opata. Zato smemo uže naprej osvedočeni biti, da bomo, ako škof Stepischneegg svoj namen doseže, Slovenci v deželnem šolskem svetu zastopani še slabše, nego do sedaj. Pravo je, da se škof Stepischneegg zelo boji narodne slovenske razburjenosti. Zato postopa jako oprezno in videzno postavno. Vendar pri tej stvari je ukrenil na stranpoti, menda zato, da svoj namen tem gotovejše doseže. Sicer je škof St. navado imel, da je tistim pismeno ali ustmeno namignil, kateri naj bi za razpisani kanonikat prosili. Takrat baje tega nij storil. Vsled tega je samo eden jedini kompetent, namreč njegov dvorni kaplan. Ali tedaj nij več zanesljivih nemškutarjev v škofiji našel, ali ga hoče na vse kriplje in varnim potem dobiti v kapitel in kot spodnje-štajersko ničlo pošiljati v Gradec. Duhovenstvo je pričakovalo, da bode po nastopu Taaffejevega ministerstva zastran kompetiranja za narodnjake boljše. Nadejalo se je, da bodo pozvani spretni in zaslužni možje: Meško, Čuček, Mikuš, dr. Ulaga, Bohinec, dr. Šuc, Hajšek, Herg, Ogradi, Kandut itd. Da morajo pa takšni možje za „takšnim“ dvornim kaplanom ostajati, to je duhovnike zelo razburilo. Škof Stepischneegg se jako moti, ako misli, da si je svoje sploh uže kritično stanje polajšal. Večina je narodna. Ona uže sedaj zoper voljo in ukaze škof Stepischneegrove zahteva v konferencah slovensko-cerkveno uradovanje. Ne dvomimo o končnej zmagi. Večno ne bode molčala in slovensko ljudstvo je bode podpiralo. Slovenci nijsmo voljni večno molčé prenašati, da bi nam naši višji verski pastirji, zlorabeč svoje mesto, ovirali narodno napredovanje, namesto da bi nas podpirali po zgledu drugih katoliških škofov, zlasti pa pravoslavnih vladik. Škof Stepischneegg nas s peščico nemškutarjev svojih ne bode užugal! Zato mu bodi v svarilo: „quousque abutere patientia nostra!“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. julija

Nemško-liberalna stranka, katero vodijo v Avstriji judje, od nekdaj uže na to dela, da bi **deželni zbori** izgubili svojo veljavo, a da bi se vsa teža prevladala na državni zbor. Vendar pa razločujejo one deželne zборе, v katerih imajo večino sami, od onih, kjer imajo večino ali Slovani ali konservativci. Poseben trn, ki jih zbada, je gališki deželni zbor; nadenj zlivajo svojo jezo po svojih novinah zato, ker hoče svojo uže zdaj veliko avtonomijo še razširiti, samo „da bi Nemce udušil“. Gališki deželni zbor si pridržava namreč pravico, da v vseh jezikovnih deželnih zadevah samo on odločuje. Zato je gališki deželni zbor tudi sklenil, da se ima po šolah židovski veronauk podučevati poljski. Nij torej čuda, če se penijo nad tem sklepom dunajski nemški židje.

Nemških **centralistov** modrost je po praškej „Politik“ ta-le: 1. Oni hvalijo in bogaté svojo stranko in svoje delovanje; 2. Sumničijo in grdé nasprotno stranko; 3. Kričé, da je samo nemško-liberalna stranka zmožna vladati; 4. Prejšnja ustavoverna vlada mora priti na krmilo, ker zdanja ne velja nič; 5. Kričanje, da se nemštvo zatira, in 6. Jedinost nemško-liberalne stranke. To zadnje pa je več kot pobožna želja, kajti centralistiška stranka še nigdar nij bila bolj nesložna nego je zdaj, ter je složna v neslogi.

Vnanje države.

Kako delata **Bolgarija** in Vshodnja Rumelija na svoje združenje, o tem poroča „P. C.“ tako-le: V Bolgariji se v vseh strokah državnega življenja, posebno pa v vojaški živ giblje. Vsak dan pride iz Ismaila in Renija v podunavske luke dosti orožja in streliva, katero se vse prevaža z vozovi na vshodnje-rumelijsko mejo. V bolgarsko armado stopa dan za dnem več Rusov, njih število je uže sila veliko, in bolgarske „družine“ bodo kmalu imele več ruskih vojakov nego bolgarskih, ako bodo še na dalje Rusi tako pritiskali v Bolgarijo. Javno se govori o združenji Vshodnje Rumelije z Bolgarijo. Trije vodje vshodnje-rumelijske stranke za združenje so prišli v Trnovo in se z Bolgari dogovarjali, kdaj bode treba udariti. Sklenili so, da se gibanje prične jeseni ali pa po zimi, ker tačas bi Turčija težje zasedla balkanske soteske. Bolgarija in Vshodnja Rumelija imata skupaj 150.000 dobro izurjenih vojakov.

Dvoje se denes preklicuje: prvič, da **Turčija** nij še odgovorila na skupno noto evropskih vlastij, ker se je v zadnjem trenutku še premislila in drugič, da angleška kraljica sultanu v Carigradu nij poslala pisma. Na celem zdanjem položeni vstojem pa to nič ne spreminja. Evropske vlasti, ki se mnogo nadejajo od svojega koraka, bodo poslale svoje ladje na Bospor; temu skupnemu ladijevju bode baje ukazoval angleški podadmiral Seymour, kakor piše „P. C.“ Baronet M. Seymour

je zdaj 78 let star. Vse ladijeve se bode baje zbralo pri Malti. Najnovejši telegram iz Carigrada pa javlja: Denes je porta odgovorila na skupno noto velevlavstij; v svojem odgovoru naglašá, da se želja berlinskega kongresa ne vjema s sklepom berlinske konference, motri vprašanje s strategičnega in plemenskega stališča. Dalje pravi Turčija, da Grškej ne more odstopiti Janine in Mecova da pa hoče dati Grkom koncesij in prosi velevlavsti, naj pooblaste svoje poslanike v Carigradu, da bi se dogovorili zaradi definitivnega določenja grško-turške meje.

Angleška spodnja zbornica je sprejela z večino 66 glasov zakon ob oškodovanji irskih najemnikov zemljišča. — V afganistan-skih zadevah pa je izjavil v spodnji zbornici lord Hartington, da se je Abdurahman proglasil emirom z odobrenjem Angleške. Od tega čina nadeja se angleška vlada miru po Afganistanu in da se bodo angleški vojaki jeseni vrnili v Indijo. Vendar pa Anglija ne zupa afganistanskej politiki, ki tudi ne more odstraniti skrbi. Z Abdurahmanom Anglija nij sklenila kake oficijalne pogodbe nego se mu je dala pomoč, da se bode kot emir vzdržal, a naznanilo se mu je, da ne sme imeti nobenih zvez s kako tujo državo. Anglija se tudi ne bode vmešavala v njegove notranje zadeve, ona ne zahteva svojega rezidenta v Kabulu. Anglija pa se nadeja, da bode novi emir poslušal njen svet. Za zdaj ga bode Anglija podpirala z svēt in poslala tudi nekaj kanonov.

Dopisi.

Iz kostanjeviške okolice 25. julija. [Izv. dop.] Bližnji nam sv. Kriški občinski odbor je v seji dné 18. julija izvolil jednoglasno g. c. kr. deželnega predsednika v priznanje udanosti in zvestobe za častnega uda svoje občine. Pa tudi gosp. Viljema Pfeiferja, župana v Krškem, deželnega in državnega poslanca, za blagor naš črez vse vnetega gospoda, v znamenje zahvale in zaupanja, katero do njega imamo, je izvolil za častnega uda one občine.

S kako velikim veseljem so povsod pri nas sprejemali in pozdravljali gosp. deželnega predsednika na njegovem potovanji, to nij moči popisati. Mesto Kostanjevica je napravila dva slavoloka na mostu, ko se pride v Kostanjevico. Na slavoloku je bil slovenski pozdrav, nad katerim so vihrale zastave, v sredi cesarska, na straneh slovenske. Tam pozdravi gospod župan kostanjeviški gospod predsednika slovensko in mu naznani, da ga je občina kostanjeviška izvolila za častnega uda, za kar se gospod predsednik županu zahvali; potem se mu poklonijo c. kr. uradi od sodnije in davkarije in mestna domača straža samih mestjanov v domačej vojaški opravi. (Ker je uže drug do-

sem opazoval, kako so se tiščali skupaj vsi trije, kakor zapuščeni piščanci brez kokle:

Vsemu svetu nepoznani
Od nikogar spoštovani

kakor bi rekel Jenko.

Dr. Bogoslav Šulek, pravi član jugoslovanske akademije in hrvatski pisatelj, gradjevni svetnik Augustin in advokat Anton Zoričič, stari Ilirec, so se mi tako nekako smilili, ker nijso imeli rudečih srajc na sebi niti sokolskih klobukov nijso imeli in zategadelj se nihče nij prav zmenil za nje.

Jaz mislim tako: da je vse hvale vredno, če stopa Sokol poleg Sokola, profesor univerze z čizmarom, medicine doktor z židovskim praktikantom, sicer pa tudi držim, da je en pravi Hrvat brez rudeče sokolske srajce vendar več vreden, kakor pa pet ali deset Nemcev ali judov, če tudi imajo sokolska peresa za klobukom.

To je, kar je narodno čut žalilo in kar se je sploh opazovalo po Ljubljani. Hrvatski Sokol nij bil čist, bilo je dokaj Nemcev poleg (trije celo iz rajha) in judov, brez Magjara tudi nij bilo, katerih nobeden nij umel hrvatskega govora, ampak so šli v Ljubljano „der hetz halber“.

Nij torej čudo, ka so se zgubili nekateri tako zvani hrvatski Sokoli v judovske ulice, kjer so v nekej nemčurskej krčmi fraternizirali z nemškutarji, pa da so ljubljanski nemškutarji potem hvalili hrvatske Sokole kot izobražene, nemški govoreče ljudi.

Ker ne pišem z nakano, da zbadam koga, ampak, da se izogne prihodnjič sličnim nepodobščinam, bi svetoval odboru, naj drugikat bolje pazi na goste, t. j. naj jih drži v evidenciji, poiem se ne bo dogodilo, da li se grlil Nemec in jud, a zametaval pravi Hrvat ali Slovenec, kakor se je zgodilo na Bledu,

kjer je aranžer ljubljanskega Sokola meni nič tebi nič spodil od dveh miz našega „Spectabilisa“ iz Zagreba, pa ko se je ta pri nekej stranskej mizi s svojim društvom sedeč ob tretjej uri popoldne pritožil omenjenemu aranžerju, zakaj ga je odgnal tamkaj proč, kjer je še vedno dosti prostora ostalo, in zakaj da ne dobi juhe, ko so uže vsi drugi do pečenke prišli, je celo hud bil aranžer nad „Spectabilisom“, kateri je vsled tega tudi hud postal, ter je prišel ob vso dobro voljo in ob ves humor tisti dan.

Hočemo radi verjeti, da aranžer nij zlo mislil, da je skrbel po dolžnosti svojej v prvej vrsti za Sokole (fideles et infideles) in gonil proč ljudi brez rudeče srajce in brez sokolskega peresa, ali toliko takta bi mu vendar moralo ostati, da ne goni nepoznatih ljudi nepristojnim načinom iz sedežev in da jih ne pusti — brez obeda.

pisnik sprejem popisal, moremo menda tu nekoliko dopisa izpustiti. Ur.)

Potem se g. deželni predsednik mimo drugega slavaloka, s cesarskimi in slovenskimi zastavami okinčanega, odpelje proti Št. Jarneju in pusti pri nas upanje, da bomo zadoobili vendar enkrat zaželeno boljše prihodnost. posebno, da se nam vendar že odstrani svojeglavno in nepostavno na vse občinske urade nemško dopisavanje okrajnega glavarstva krškega, katero je dozda na vse slovenske vloge samo nemško dopisavalo. Mi smo od dopisnika imeli dokaze, akte v rokah. Ur.) Le ene vrstice na nobeno županstvo nikdar v slovenskem jeziku ne pišejo, slovenskega dopisavanja nij nič od okrajnega glavarstva, vse se nemško rešuje in dopisuje, kakor bi pri nas nemška županstva bila, akoravno so vsa slovenska, in bi vsa rada, da bi se jim v slovenskem jeziku dopisovalo, ker mnogokrat ne morejo razumeti, kaj okrajno glavarstvo hoče. Neresnično je bilo torej poročilo okrajnih glavarstev, da na slovenske vloge slovenski odgovarjajo, kar je g. predsednik na interpelacijo slovenskih poslancev v 14. seji deželnega zbora odgovoril. Upamo pač boljše prihodnost, ker so se nekateri župani osobno pri g. predsedniku pritožili.

Iz Idrije 24. julija. [Izv. dopis.] Pred več časom smo uže, hvala Bogu, dokončali 300letnico našega rudnika; ples in ples je vtihnil, zastave in okinčanje sploh je zginilo, ljudje so spet v normalni stan stopili in se svojega vsakdanjega dela brez truda poprijeli. Naše majheno mesto je pri tej priliki nekoliko prijaznejše postalo, ker dotični posestniki so večidel biše belili in še celo notranje pohištvo se je od nam dobro znanih ljudi na „polkove“ stroške popravilo.

Ali vendar vse omenjeno delo nij bila glavna misel marsikaterega rudniškega veljaka, marveč se je večini teh „možakov“ uže dolgo časa senjalo o „križecu“, katerega bode pri tej priložnosti za „odlično“ delovanje dosegel; pa kaj čemo: rudnik obrača, a vlada obrne! Sicer je brez dvombe v zadnjem preiskovanju ministerijalni tajnik g. Resek vladi oči odprl, kako sebično se tukaj dela... Vidilo se je, kako pravično je vlada nastopala. — Gospod Onderka pa na primer nosi od te dobe meter dolg nos, in tolaži se samo s tem, da bo baje v kratkem avanziral in v drug kraj z boljšimi dohodki prestavljen. Bog ga usliši, — le v drug kraj!

Od Posavja na slovenskem Štajerskem 24. julija. [Izv. dop.] „Preljuba resnica o kje

Kakor rečeno, nehčemo dolžiti in zbadati nikogar, ampak več opreznosti bi pač pripočeli našim aranžerjem sličnih veselice, posebno napram nepoznatim gostom, kar je vsekako neugodna stvar, ako se po nepotrebnem podi od stola in razžali na slovenske zemlje gost iz Hrvaškega če je tudi Slovenec, kakor je naš „Spectabilis“ še zmirom Slovenec, to je znano, in ima dobro srce, ker je rekel, da se je sicer jezil prvi mah, ko je to gledal od temne strani, potem pa da je obrnil stvar, da jo je pogledal od druge svetle strani, in se je pričel smijati samemu sebi in aranžeru, ka sta oba bila tako nagla, da sta se skregala skoraj, ali se itak nijsta.

Če se vidita še kedaj na Bledu pri Petranki, bi rekel, hosta skupaj pri enem stolu obedovala in bratinstvo bosta pila, tako se mi zdi, ker ja poznam oba. — v.

si doma! — Pisale so vse novine, da je namestnik baron Kūbek na poslanca Šuca interpelacijo glede rabe slovenskega jezika odgovoril, da na spodnjem Štajerskem govori vsak uradnik slovenski, in da se je v enem desetletju samo enkrat pripetilo, da se je jedna slovenska vloga rešila nemški. Take novine. Ali je njih ekscelencija gospod baron Kūbek tako govoril, ali drugače, nam vse eno, konstatirati samo hočemo, da kar se v onem odgovoru trdi, nij resnica!

Denimo, da uradniki na slovenskem Štajerskem res vsi brez vsake izjeme slovenski govoré. Vprašamo pa, koliko izmed njih slovenski piše in koliko v obče jih je slovenske pisave zmožnih? Resničen odgovor bi Slovincem bil tužen odgovor.

Igitur: Treba je skrbeti, da se sedanji uradniki malo naučijo, in da je treba dalje skrbeti, ka nam dohajajo v bodoče iz srednjih in visocih šol možje našega jezika popolnem zmožni.

Mi gospodu namestniku lahko na uho povemo občino, ki skoro jedino slovensko uraduje, in le tja nemški piše, kjer razumljenja slovenskega jezika nij pričakovati. A kakor gospod namestnik za jedno desetletje našteje jeden slučaj, tako naštejemo mi tri, ko se je onej občini veliko let sem slovensko odgovorilo na sto in sto slovenskih vlog, da je dotični občinski uradnik radi tega okrajnemu glavarju oseba ingratissima, itd.!

Pisači pri sodnijah, davkarijah, okrajnih glavarstvih, kje ste, kojim se obravnave se slovenskimi strankami narekuje slovenski? Ali slovenska ustmeno prednešena tožba, ali pritožba nij slovenska vloga?

Pojte, gospoda, ki interpelacije o rabi slovenskega jezika tako odgovarjate, pojte, polukajte v akte okrajnih glavarjev, okrožnih in okrajnih sodnij, v zemljiščne knjige, v davkarije, v akte okrajnih šolskih svetov, šolskih nadzornikov, šolskih vodstev itd. in videli bode, da se slovenski jezik v uradih zametuje!

Iz Maribora 27. julija. [Izv. dopis.] Da gospod namestnik štajerske dežele baron Kūbek nij resnice govoril, ko je slovenskim poslancem v deželnem zboru štajerskem dne 30. junija 1880 na znano interpelacijo odgovoril, da znajo vsi uradniki na spodnjem štajerskem slovenski in da tudi občujejo in uradujejo v tem jeziku, — izvolite iz sledečega posneti:

Pri mariborske okrajnej sodnji levega brega ne znajo čisto nič slovenski:

1. Dr. Borges c. kr. sod. adjunkt, kateri je židov, rojen na Češkem kje, in je hud sovražnik slovenščine.

2. Dr. v. Foichich, c. kr. sod. adjunkt je trd Nemec, in tudi slovofag, pa se slovenski uči, seveda toliko, da je ime in da potem lažje avanzira, a ne da bi znal.

3. G. Puff c. kr. avskultant iz Gradca, trd Nemec, in sovražnik Slovencev, ne zna nič slovenski.

4. G. v. Fladung c. kr. kancelist, trd Nemec, ne zna nič slovenski.

5. G. Schneider, nemški Pemec, ne zna nič slovenskega (knjigovodja.)

Pri sodnji mariborske desnega brega ne znajo slovenski:

1. G. Pramberger c. kr. sod. adjunkt.

2. G. Schilling c. kr. sod. adjunkt.

3. G. Forstner c. kr. kancelist.

Pri sodnji v Rogatcu ne zna nič g. Rumppler c. kr. adjunkt, pri sodnji slovensko Bi-

striškej ne zna nič g. Berghaus c. kr. kancelist in g. Hübeler c. kr. zemlj. knjigovodja, in še veliko več, katerih imena pa mi ne pridejo hitro na um.

Pri okrajnem glavarstvu mariborskem ne zna nobeden pisati slovenski, govoriti samo: g. glavar za silo, g. Grill za silo in Kruletz & Korbar.

Pri davkariji Mariborskej ne zna inšpektor Schaffel nič, adjunkt Jenal nič, adjunkt Grill nič i. t. d.

Prosim vzemite to na znanje in porabite te date, ako Vas je volja. Zaslugo si boste pridobili, ako pomagate, da se teh ljudi znebimo. Slovenski uradniki služijo mej Nemci, a taki nevešči Nemci služijo mej Slovenci!!

Iz Ptuja 25. julija. [Izv. dopis.] Brez taktosti naših nemčurjev presega uže vse meje. V zadnji sklenoli so naši mestni očetje, kateri se pa radi od slovenskega kruha živé, in kateri bi ga brez slovenščine pri nas le pičlo jedli — da pristopi naša občina h glasovitemu „schulvereinu“, čegar agitatorični smoter je v vašem cenjenem listu dobro narisano bil. Slobodno jim, barem imajo preveč peneza za — proč vreči.

Ko je 5. t. m. čestito, neustrašljivo duhovenstvo iz dekanovine Ptujске, Velikonedeljske ter Zavreške v Ptui, kakor je „Slovenski Narod“ v listu od 17. t. m. št. 161 poročal, se predrznilo skleniti poslati prošnjo na visoko c. k. ministerstvo za bogočastje in nauk za upeljavo naščine pri župnih uradih na Slovenskem, — takrat bil je ogenj v strehi in pri nas je nemščina, tako so nekateri kričali vpili v najhujšoj nevarnosti.

In kaj storé? Brzo belo roko v roke, sklene se kontra-resolucija in hajd po mestu podpise nabirat pri naših od slovenskega kmeta živečih mestjanih. Neresljiva nam je uganka, kaj našega župana „e tutti quanti“ briga, v katerem jeziku naše duhovenstvo uraduje.

Iz Dubrovnika v Dalmaciji 18. jul. [Izv. dopis.] (Opomena ljubljanskim trgovcem.) Buduči da Trst i Rieka po novom carinarskom zakonu izvan austro-ugarske carinarske zveze bivaju i zato sve što iz tih mesta po trgovini u Dalmacju dohodi, kao iz inostranskih zemalja dolazeće, pod carinarski davek (Zollabgabe) spada, bilo bi važno i trgovini i narodu koristno, ako bi se dotični trgovci iz Ljubljane požurili razširiti njih trgovinu po ovoj zemlji, jer Ljubljana je najbližje mesto za nas u carinarskom okružju, iz kojega bi se razne stvari domačog izvora dobiti mogle, i to po moma mnjenju jeftinije nego iz drugih mesta.

Na priliku davam znati, da se veći del sirovoga kako isto iztopljenoga masla u nas poarčeneza kroz Trst iz Milana dobiva; nu promislite jeli je to žalostno i na koju škodu naše trgovine.

Tako isto biva i sa drugiem raznim stvarima čovečke potrebe.

Iz Dubrovnika mieseca lipnja 1880.

J. Burger.

Domače stvari.

— (Iz Ljubljane pobegnil.) Dozdanji urednik „Laibacher Tagblatta“ in dopisnik dunajskih listov, od tukajšnje nemške stranke najeti nemški žurnalistični glasnik Hans Kraus je, kakor slišimo, predsinočnjem skrivaj po noči „bei nacht und nebel“ iz Ljubljane popihal jo. Ali se je bal tožbe državnega pravdnštva zaradi razširjevanja neresni-

žnih vestij, ali pa ga je skrbelo, da ga vendar denó „na šub“ kakor smo mi zadnjič terjali v interesu občnem, ali pa so ga pomagali tudi mnogoteri „Manihejci“ vulgo dolgov-terjaveci iz Ljubljane zapoditi, ne znamo še avtentično. Šel je in Bog nesi za njim še nekaj tutih „Nemcev“ — pa bode hitro mir v naši deželi! V kratkem času je to uže tretji urednik zloglasnega organa naših nemškutarjev, ki z malo častjo popušta tvorščice svojega nehvaležnega dela. Nemškutarski oče Dežman zato silno poparjen lazi po mestnih ulicah in če sliši kje peti o izdajalcih domovine, popade ga divji gnjev, izvirajoč morda iz čuta, ki mu kljuje v srcu in pravi noč in dan: vitam perdidit! Kaj je tebi tega treba bilo, o ti nekdanj slovenski Korle!

— (Nesreča na železnici.) Ljubljansk konduktar je včeraj v notranjskem št. Petru tako nesrečno z železniškega vagona mejo kolesa padel, da mu je obe nogi strlo. Včeraj so mu v tukajšnji bolnici obe nogi odrezali in težko, da bi pri življenji ostal.

— (Požar.) Včeraj preko poludne je gorelo na Črnučah; gost dim smo opazovali tudi v Ljubljani. Natančnejega poročila še ne mam.

— (Strašen požar) je bil kakor se nam piše 26. t. m. na Gori v Podražkeji fari. Prikazal se je ogenj po devetih uri zvečer, a do polu najmanjše ure uničil je 18 gospodarjem nad 40 poslopij. Natančnejši popis se nam je obljubil v kratkem.

— (Iz Sežane) se nam piše: Učiteljsko besedo napravijo slov. učiteljski kandidatje iz Kopra s pomočjo sežanskih rodoljubov dne 8. avgusta t. l. v Sežani. Na sporedu bode: govor, petje, deklamacija, igra: „Dijaki“ in ples. — Učiteljsko konferenco imajo učitelji sežanskega okraja dne 30. julija v Tomaju. O njej spregovorimo še v našem listu.

— (Iz Idrije) se nam piše, da dne 1. avgusta priredi idrijska narodna čitalnica besedo v spomin tisočletnice slovanske liturgije na g. J. Leskovičevej pristavi s sledečim programom: Ob 3½ uri iz čitalnice slovesni odhod z družbeno zastavo in godbo. 1. „Popotnica“, godba — J. Serjun. 2. „U boj“, petje — Zajc. 3. „Ouverture“, godba — J. Serjun. 4. Govor. 5. „Domovina“, petje — A. Nedved. 6. „Slovo od ljubice“, godba — Haiser. 7. Deklamacija, „slovenska tisučletnica“ od A. Umeka. 8. „Na straži“, petje — A. Nedved. 9. Deklamacija, smrt Cirilova, od A. Umeka. 10. Deklamacija, smrt Metodova, od A. Umeka. 11. Kominski kuplet vojaka iz Bosne, spremljan z godbo. 12. „Nočni pozdrav“, godba — Vogel. 13. „Pobratimija“, petje, 14. Kadrilja. 15. Tombola in potem ples v zgornjih prostorih.

— (Strela) je udarila v mežnarijo v Trbojah, ubila mežnarjevo kravo in užgala hlev. Ogenj so pa kmalu pogasili. — Ob istem času je strela udarila v kozolec kmeta Logarja v Prebačevem in je zgorelo 14 štantov kozolca, kakor tudi bližnji polni kozolec Janeza Šorna. Nobeden teh posestnikov ni bil zavarovan.

Nagrada,

ki jo razpisuje

„slovensko literarno društvo na Dunaji“.

„Slovensko literarno društvo na Dunaji“ je v svoji zadnji rednej seji dne 8. julija t. l. sklenilo slaviti spomin tisočletnice, kar je bil uveden slovanski jezik pri službi božje, s tem, da se razpiše nagrada 60 (šestdesetih) goldi-

narjev a. v. za najboljši spis, ki bi rešil sledeča vprašanja o slovanskih pismih:

A. Glagolica in cirilica.

- Postanek in mejsobojne razmere glagolice in cirilice.
- Kje se je rabila, kje se še rabi in kako se je spremenila cirilica pri posameznih slovanskih narodih?
- Kje se je rabila, kje se še rabi glagolica in ali bi ustrezala današnjim potrebam?

B. Cirilica in latinica.

- Zgodovina latinice pri Slovanih.
- Katera, cirilica ali latinica, je bolj prikladna slovanskim jezikom?
- Kako naj se cirilica priroji za slovenski jezik?

Kdor reši povoljno vsa ta vprašanja, ali zadnji dve, oziraje se na prve štiri točke, temu se ima podeliti omenjena nagrada. Rokopisi naj se blagovoljno pošiljajo vsaj do konca januarja 1881 brez podpisanega imena, katero naj se priloži v zapečatenem listu, po naslovu:

„Slovensko literarno društvo na Dunaji“, Wien, IV., Wiedner-Hauptstrasse 40, III. Stiege, 43.

Prisojena nagrada se izplača o velikej noči leta 1881.

Na Dunaji, dne 28. julija 1880.

Odbor.

Razne vesti.

* (Strela) udarila je v Bragarji poleg Novega grada dne 24. t. m. zjutraj v hlev M. Kuratov; zgorel je hlev in še 6 hiš z vsemi gospodarskimi poslopiji vred.

* (Ljubeznjiva ženka.) Neki mlad mož iz Raba na Ogorskem se je v Papi oženil. Po poroki vrneta se oba v Rab k starem ženinovin. Ženin izroči svoji materi 300 gld. da jih spravi. To je videla tudi mlada soproga. Po noči istega dne vstane, vzeme 300 gld. iz predala, kamor jih je spravila mati, ter ubegne s to svoto. Vprašanje je, po čem se ženinu zdaj bolj toži: ali po ubegleji soprog ali po 300 gld., katere je soboj vzela?

* (Surovost pri Nemcih.) Nemški listi poročajo: Strahovit prizor vršil se je te dni v nemškem Braunschweigu. Na najvišjem odru pred tamošnjim novim poštnim poslopjem so bili kipar Link, kámenosek Lechner in njegov delavec Worms. Link je hotel kámenoseku pokazati njegove napake pri delu, a uže takoj s početka je šel nerad s tema možema, ki sta imela nanj piko. Res se vname mej njimi kmalu kratek prepri, Worms zgrabi Linka za vrat ter ga hoče iz strašne višine na tlak vreči. A Link, ki je dobro pazil na vsako gibanje svojih sovražnikov, izogne se hitro. Kámenosek in njegov delavec pa ga napadeta z nova in pahneta s tako silo, da se Link res zvrne z odra, vendar se k sreči še za oder vjame z rokama. Tako je visel Link v strašnih mukah in klical na pomoč. Moči so ga uže opuščale in v vsakem trenutku tresel se je, da pade na tla. Ona dva na odru nijsta čutila usmiljenja: tolkla sta ga po rokah, da bi bil izpustil. Linku se posreči, da stopi na desko in od tam spleza na streho. Neusmiljena človeka pa sta tudi tja šla za njim in ga s silo hotela na tlak vreči. V smrtnem strahu se Link oklene bruna, ter ga ne izpusti. Zločinca videvša, da ne opravita nič, sta ubegnili. Link se dolgo nij mogel ganiti z mesta od silnega strahu. Wormsa in Lechnerja je sodnija zaprla. — Potlej pa Nemci vpijejo v svojih novinah le na slovensko „surovost“, če slišijo o kakovih kľofutah pri nas!

* (Statistika Bosne in Hercegovine.) Bosenska deželna vlada je izdala natančne vesti o stanovniških razmerah zasedenih provincij. Iz te statistike posnemljemo sledeče: Sarajevsko okrožje ima 1275 vasij 28,393 hiš, ima 29,309 stanovanj, 78,200 moških, 71,009 ženskih stanovnikov, skupaj 149,209 stanovnikov, mej katerimi je 78,344 mohamedanov, 47,288 grško-iztočnega veroizpovedanja, 21,298 rimskih katoličanov in 2216 judov. Okrožje Banjaluka ima 853 vasij s 26,897 hiš in 35,248 stanovanj, v katerih prebiva 100,874 moških in 89,169 ženskih, skupaj 190,043 stanovnikov; teh 42,042 mohamedanov, 114,534 grško-iztočnega veroizpovedanja, 33,164 katoličanov in 302 juda. Bihačko okrožje ima 589 vasij s 27,295 hiš in 29,265 stanovanj, 94,590 moških, 82,126 ženskih, skupaj 176,716 stanovnikov; mej temi je 82,305 mohamedanov, 89,256 pravoslavni, 5078 katoličanov 77 judov. Travnisko okrožje ima 1148 vasij z 28,452 hiš in 27,698 stanovanj, 98,792 moških, 85,612 ženskih, skupaj 184,404 stanovnikov in sicer mohamedanov 58,243, 66,049 pravoslavni, 59,681 katoličanov, 431 judov. Okrožje Zvornik: 1289 vasij, 45,623 hiš, 46,654 stanovanj, 140,365 moških, 128,155 ženskih, skupaj 268,520 stanovnikov in sicer 122,411 mohamedanov, 115,257 pravoslavni, 30,312 katoličanov, 365 judov. Mostar: 1232 vasij, 32,998 hiš, 32,573 stanovanj, 94,968 moških, 94,580 ženskih, skupaj 189,548 stanovnikov in sicer mohamedanov 65,268, pravoslavni 64,377, katoličanov 59,858 in 35 judov. Skupaj imata Bosna in Hercegovina 1272 občin, 43 mest, 31 trgov, 5042 vasij, 189,662 hiš, 200,747 stanovanj, 1,158,440 stanovnikov (607,789 moških, 550,651 ženskih) in sicer pravoslavni 496,761, mohamedanov 448,613, katoličanov 209,391 in 3426 judov.

Tužeti.

27. julija:

Pri Slonu: Rupnik iz Trsta. — Dr. Leinkauf iz Dunaja. — pl. Sandrinelli iz Trsta. — Schindler, Jurischovitz, Braune Holly iz Dunaja.

Pri Mallét: Havdanka iz Dunaja. — Perišič iz Grada. — Hinke iz Reke. — Beinhacker, Krez, Zilken, Engl iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Búrge iz Celja.

Tržne cene

v Ljubljani 28. julija t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 61 kr. — rež 6 gld. 50 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 3 gld. 90 kr.; — ajda 6 gld. 50 kr.; — prosó 5 gld. 85 kr.; — koruza 6 gld. 50 kr.; — krompir 100 kilogramov 4 gld. — kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gld. 82 kr.; mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 70 kr.; špeh povojen — gld. 74 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — telečnine 44 kr.; — svinjsko meso 64 kr.; — sosa 100 kilogramov 2 gld. 13 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 28. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. 95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	90
Člata renta	86	70
1860 drž. posojilo	130	25
Akcije narodne banke	829	—
Kreditne akcije	277	70
London	117	90
Srebro	—	—
Napol.	9	35½
Č. kr. cekini	5	55
Državne marke	57	80

Ed. Fumagalli.
Denes izredna predstava
s popolnem novim programom.

Velika nagradna borba
z atletom R. Skalijem in Franc Musičem, v službi pri užitniškem najemstvu. Nagrada je jedna cilindur-ura.

H koncu pantomima:

Pesterna ali ta, na lubezen.

Spoštovanjem

Ed. Fumagalli.

(357)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in urednik Makso Armič.